

Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Syvende Afdeling)

19. december 2019 *

»Præjudiciel forelæggelse – EF-sortsbeskyttelse – forordning (EF) nr. 2100/94 – artikel 13, stk. 2 og 3 – beskyttelsens retsvirkninger – kaskadebeskyttelsesordning – dyrkning af sortsbestanddele og høst af afgrøden heraf – sontring mellem handlinger vedrørende sortsbestanddele og handlinger vedrørende udbytte – begrebet »ikke-tilladt brug af sortsbestanddele« – artikel 95 – foreløbig beskyttelse

I sag C-176/18,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Tribunal Supremo (øverste domstol, Spanien) ved afgørelse af 6. marts 2018, indgået til Domstolen den 7. marts 2018, i sagen

Club de Variedades Vegetales Protegidas

mod

Adolfo Juan Martínez Sanchís,

har

DOMSTOLEN (Syvende Afdeling),

sammensat af afdelingsformanden, P.G. Xuereb, og dommerne T. von Danwitz (refererende dommer) og A. Kumin,

generaladvokat: H. Saugmandsgaard Øe,

justitssekretær: fuldmægtig L. Carrasco Marco,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 16. maj 2019,

efter at der er afgivet indlæg af:

- Club de Variedades Vegetales Protegidas ved abogado P. Tent Alonso samt abogadas V. Gigante Pérez, G. Navarro Pérez og I. Pérez-Cabrero Ferrández,
- Adolfo Juan Martínez Sanchís ved abogada C. Kraus Frutos og procuradora M.L. Maestre Gómez,
- den græske regering ved G. Kanellopoulos, E. Leftheriotou og A. Vasilopoulou, som befuldmægtigede,

* Processprog: spansk.

– Europa-Kommissionen ved B. Eggers, I. Galindo Martín, G. Koleva, F. Castilla Contreras og F. Castillo de la Torre, som befuldmægtigede,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 18. september 2019,

afsagt følgende

Dom

- 1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 13 i Rådets forordning (EF) nr. 2100/94 af 27. juli 1994 om EF-sortsbeskyttelse (EFT 1994, L 227, s. 1).
- 2 Denne anmodning er blevet indgivet i forbindelse med en tvist mellem Club de Variedades Vegetales Protegidas (herefter »CVVP«), der repræsenterer indehaveren af EF-sortsbeskyttelsen af mandarinsorten Nadorcott, og Adolfo Juan Martínez Sanchís vedrørende sidstnævntes udnyttelse af stiklinger af denne sort.

Retsforskrifter

UPOV-konventionen

- 3 Den internationale konvention om beskyttelse af plantenyheder af 2. december 1961, i den reviderede version af 19. marts 1991 (herefter »UPOV-konventionen«), blev godkendt på vegne af Det Europæiske Fællesskab ved Rådets afgørelse af 30. maj 2005 (EUT 2005, L 192, s. 63).
- 4 Konventionens artikel 14 har følgende ordlyd:

»1. [Handlinger vedrørende formeringsmateriale] a) Følgende handlinger vedrørende formeringsmateriale af den beskyttede sort kræver forædlerens tilladelse, jf. dog artikel 15 og 16:

- i) produktion eller reproduktion (formering)
- ii) behandling med henblik på formering
- iii) udbud til salg
- iv) salg eller anden form for markedsføring
- v) udførsel
- vi) indførsel
- vii) oplagring med henblik på alle de i nr. i) til vi) nævnte formål.

b) Forædleren kan knytte betingelser eller begrænsninger til sin tilladelse.

2. [Handlinger vedrørende udbytte] Handlingerne i stk. 1, litra a), nr. i) til vii), vedrørende udbytte, herunder hele planter og plantedele, som er tilvejebragt ved ikke-tilladt brug af formeringsmateriale af den beskyttede sort, kræver forædlerens tilladelse, hvis denne ikke har haft rimelig mulighed for at udøve sin rettighed vedrørende det pågældende formeringsmateriale, jf. dog artikel 15 og 16.

[...]«

Forordning nr. 2100/94

- 5 I 14., 17., 18., 20. og 29. betragtning til forordning nr. 2100/94 anføres følgende:

»[D]a retsvirkningerne af EF-sortsbeskyttelsen bør være ensartede i hele Fællesskabet, må det nøje afgrænses, hvilke forretningsmæssige transaktioner der kræver indehaverens samtykke; beskyttelsens omfang bør i forhold til de fleste nationale ordninger udvides til at omfatte visse former for materiale af sorten for at tage hensyn til handel via tredjelande uden beskyttelse; indførelsen af princippet om konsumtion af rettigheder skal imidlertid sikre, at beskyttelsen ikke bliver for omfattende.

[...]

[U]døvelsen af de til EF-sortsbeskyttelsen knyttede rettigheder skal være undergivet begrænsninger fastlagt i bestemmelser, der vedtages i almenhedens interesse.

[D]ette omfatter bl.a. sikring af landbrugsproduktionen; landbrugere skal derfor have tilladelse til på visse betingelser at anvende høstudbytte til formering.

[...]

[U]nder visse omstændigheder bør der også gives mulighed for tvangslicens i almenhedens interesse, hvilket kan omfatte behovet for at forsyne markedet med materiale med særlige kendetegn eller opretholde tilskyndelsen til at fortsætte frembringelsen af forbedrede sorter.

[...]

[V]ed nærværende forordning tages der hensyn til bestående internationale konventioner som f.eks. [UPOV-konventionen] [...]«

- 6 Forordningens artikel 5 med overskriften »EF-sortsbeskyttelsens anvendelsesområde« bestemmer i stk. 3:

»En bestand af planter består af hele planter eller plantedele, hvis disse dele er i stand til at producere hele planter, i det følgende under ét benævnt »sortsbestanddele«.

- 7 Den nævnte forordnings artikel 13 med overskriften »Rettigheder knyttet til EF-sortsbeskyttelsen samt forbudte handlinger« bestemmer:

»1. EF-sortsbeskyttelsen bevirker, at indehaveren eller indehaverne af EF-sortsbeskyttelsen, i det følgende benævnt »indehaveren«, har ret til at foretage de i stk. 2 nævnte handlinger med hensyn til den pågældende sort.

2. Uden at dette indskrænker anvendelsen af artikel 15 og 16, kræver følgende handlinger tilladelse fra indehaveren, hvis der benyttes sortsbestanddele eller udbytte af den beskyttede sort, i det følgende under ét benævnt »materiale«:

- a) produktion eller reproduktion (formerig)
- b) behandling med henblik på formerig
- c) udbud til salg
- d) salg eller anden form for markedsføring

- e) udførsel fra Fællesskabet
- f) indførsel til Fællesskabet
- g) oplagring med henblik på alle i litra a) til f) nævnte formål.

Indehaveren kan knytte betingelser eller begrænsninger til sin tilladelse.

3. Stk. 2 gælder kun for udbytte, hvis dette er tilvejebragt ved ikke-tilladt brug af sortsbestanddele af den beskyttede sort, og hvis indehaveren ikke har haft rimelig mulighed for at udøve sin rettighed vedrørende de nævnte sortsbestanddele.

[...]«

- 8 Samme forordnings artikel 16 med overskriften »Konsumtion af de til EF-sortsbeskyttelsen knyttede rettigheder« bestemmer:

»EF-sortsbeskyttelsen omfatter ikke handlinger, der vedrører materiale af den beskyttede sort eller en sort, der er omfattet af bestemmelserne i artikel 13, stk. 5, når det af indehaveren eller med dennes samtykke er blevet overdraget til andre inden for Fællesskabet, eller materiale, der er afledt af nævnte materiale, medmindre sådanne handlinger

- a) indebærer videreformering af den pågældende sort, medmindre sådan formering var tilsigtet, da materialet blev overdraget,

eller

- b) indebærer udførsel af sortsbestanddele til et tredjeland, som ikke beskytter sorter af de planteslægter eller -arter, som sorten tilhører, medmindre det udførte materiale er bestemt til endeligt forbrug.«

- 9 Artikel 94 i forordning nr. 2100/94 med overskriften »Krænkelse« bestemmer:

»1. Hvis en person

- a) med hensyn til en sort, for hvilken der er meddelt EF-sortsbeskyttelse, foretager en af de i artikel 13, stk. 2, omhandlede handlinger uden at være berettiget hertil,

eller

- b) ikke anvender en sortsbetegnelse korrekt som omhandlet i artikel 17, stk. 1, eller ikke giver de relevante oplysninger som omhandlet i artikel 17, stk. 2,

eller

- c) i modstrid med artikel 18, stk. 3, benytter sortsbetegnelsen for en sort, for hvilken der er meddelt EF-sortsbeskyttelse, eller en betegnelse, der kan forveksles med en sådan sortsbetegnelse

kan indehaveren kræve, at krænkelsen bringes til ophør, eller at der betales en rimelig godtgørelse, eller begge dele.

2. Hvis den pågældende har handlet forsætligt eller uagtsomt, er han desuden forpligtet til at erstatte indehaveren eventuel yderligere opstået skade som følge af krænkelsen. Ved simpel uagtsomhed kan dette krav nedsættes i forhold til graden af den simple uagtsomhed, men dog ikke så meget, at det bliver mindre end den fordel, den krænkende part har haft som følge af krænkelsen.»

10 Forordningens artikel 95 er affattet som følger:

»Indehaveren kan kræve en rimelig godtgørelse af enhver, der i perioden fra offentliggørelsen af ansøgningen om EF-sortsbeskyttelse og meddelelsen heraf har foretaget en handling, som efter denne periode ville være forbudt som følge af EF-sortsbeskyttelsen.«

Twisten i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

- 11 Efter en ansøgning indgivet af Nadorcott Protection SARL den 22. august 1995 til EF-Sortsmyndigheden (CPVO) meddelte sidstnævnte den 4. oktober 2004 selskabet EF-sortsbeskyttelse af mandarinsorten »Nadorcott«. Denne afgørelse var genstand for en klage med opsættende virkning, som blev afvist den 8. november 2005 ved afgørelse offentliggjort i EF-Sortsmyndighedens Officielle Tidende den 15. februar 2006.
- 12 Mellem den 22. august 1995 og den 15. februar 2006 erhvervede Adolfo Juan Martínez Sanchís hos en planteskole, der er åben for offentligheden, stiklinger af sorten Nadorcott, hvoraf nogle blev plantet i foråret 2005 og andre i foråret 2006. Efter den 15. februar 2006 foretog han genplantning af et vist antal stiklinger af denne plantesort, idet de nye planter – således som det fremgår af forelæggelsesafgørelsen – blev købt hos samme planteskole.
- 13 CVVP, der er blevet betroet opgaven at anlægge søgsmål om krænkelse med hensyn til sorten Nadorcott, lagde sag an mod Adolfo Juan Martínez Sanchís med påstand om, at denne havde krænket de rettigheder, som tilkom indehaveren af EF-sortsbeskyttelsen af denne plantesort. CVVP anlagde således søgsmål dels på grundlag af den »foreløbige beskyttelse« med hensyn til de af Adolfo Juan Martínez Sanchís foretagne handlinger, der fandt sted inden meddelelsen af denne beskyttelse – dvs. den 15. februar 2006 – dels søgsmål om krænkelse med hensyn til handlingerne efter denne dato. CVVP nedlagde derudover påstand om, at disse handlinger, herunder markedsføringen af afgrøden fra træerne af den nævnte plantesort, alle skulle ophøre, samt om godtgørelse af det tab, der angiveligt var lidt som følge af de af Adolfo Juan Martínez Sanchís foretagne handlinger såvel under den foreløbige beskyttelsesperiode som efter denne.
- 14 Idet førsteinstansretten fandt, at CVVP's søgsmål om krænkelse var forældet i medfør af artikel 96 i forordning nr. 2100/94, afviste denne sagen.
- 15 Audiencia Provincial (regional domstol, Spanien), fastslog i appelsagen, at søgsmålet ikke var forældet, men frifandt Adolfo Juan Martínez Sanchís. Denne ret konstaterede for det første, at Adolfo Juan Martínez Sanchís havde erhvervet stiklingerne af sorten Nadorcott i god tro hos en planteskole, der var åben for offentligheden, og for det andet, at erhvervelsen var sket inden meddelelsen af EF-sortsbeskyttelsen af denne sort – dvs. den 15. februar 2006. Under disse omstændigheder fandt den nævnte ret, at CVVP's påstande var ugrundede.
- 16 CVVP har for Tribunal Supremo (øverste domstol, Spanien) iværksat kassationsappel til prøvelse af denne dom.
- 17 Denne ret er i tvivl om, hvorvidt dyrkningen af plantebestanddele af en beskyttet sort og høst af afgrøderne af disse bestanddele skal anses for at være en handling, der vedrører »sortsbestanddele«, der i henhold til artikel 13, stk. 2, litra a), i forordning nr. 2100/94 kræver forudgående tilladelse fra indehaveren af EF-sortsbeskyttelsen af denne plantesort, idet dette ellers udgør en krænkelse, eller

snarere anses for at være en handling, der vedrører »udbytte«, som ifølge den forelæggende ret alene er underlagt dette krav om forudgående tilladelse under de i forordningens artikel 13, stk. 3, nævnte betingelser.

- 18 Såfremt artikel 13, stk. 3, i forordning nr. 2100/94 finder anvendelse på den sag, som verserer for den forelæggende ret, ønsker denne desuden oplyst, hvorvidt betingelsen om en »ikke-tilladt brug af sortsbestanddele af den beskyttede sort« som omhandlet i denne bestemmelse kan være opfyldt, når den pågældende sort, af hvilken der er erhvervet stiklinger i perioden fra offentliggørelsen af ansøgningen om sortsbeskyttelse og den faktiske meddelelse af denne beskyttelse, kun nyder en »foreløbig beskyttelse« i overensstemmelse med forordningens artikel 95.
- 19 På denne baggrund har Tribunal Supremo (øverste domstol) besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:
- »1) Når en landbruger har erhvervet en række stiklinger af en plantesort på en planteskole (tredjemands forretningssted) og har plantet disse, inden en meddelelse om beskyttelse af denne sort har fået retsvirkninger, er landbrugerens efterfølgende aktivitet, der består i løbende at høste afgrøden af træerne, da tilstrækkelig til, idet det antages, at der er tale om udbytte, at betingelserne i artikel 13, stk. 3, i forordning [...] nr. 2100/94 er opfyldt, hvorved landbrugeren følgelig berøres af ius prohibendi i artikel 13, stk. 2? Eller skal denne høstningsaktivitet anses for at udgøre produktion eller reproduktion af sorten, som giver »udbytte«, for hvilken indehaveren af plantesortens tilladelse er påkrævet, uanset om betingelserne i stk. 3 er opfyldt?
- 2) Er en fortolkning, hvorefter kaskadebeskyttelsesordningen finder anvendelse på enhver af de i artikel 13, stk. 2, i forordning nr. [2100/94] opregnede handlinger, som henviser til »udbytte«, herunder på selve høstningen, eller kun på de handlinger, som foretages efter, at udbyttet er tilvejebragt, som f.eks. oplagring og markedsføring heraf, forenelig med [artikel 13, stk. 3, i forordning nr. 2100/94]?
- 3) Ved anvendelsen af den udvidede kaskadebeskyttelsesordning på »udbytte« i artikel 13, stk. 3, i forordning [...] nr. 2100/94 er det da, for at den første betingelse kan opfyldes, nødvendigt, at stiklingerne er blevet erhvervet efter, at indehaveren har opnået EF-plantesortsbeskyttelse, eller er det tilstrækkeligt, at vedkommende var indrømmet midlertidig beskyttelse, idet erhvervelsen har fundet sted i perioden fra offentliggørelsen af ansøgningen til påbegyndelsen af retsvirkningerne af meddelelsen af plantesortbeskyttelse?»

Om de præjudicielle spørgsmål

Det første og det andet spørgsmål

- 20 Det skal indledningsvis bemærkes, at selv om CVVP for den forelæggende ret har gjort gældende, at Adolfo Juan Martínez Sanchís har plantet, genplantet eller udnyttet den i hovedsagen omhandlede plantesort kommercielt, har denne ret i sin fremstilling af de faktiske omstændigheder i tvisten i hovedsagen udelukkende henvist til, at han har plantet de stiklinger, som han erhvervede hos en planteskole. Det lader således til, at han ikke selv har foretaget nogen formering af bestanddele af den beskyttede sort, hvilket det tilkommer den forelæggende ret at efterprøve. Således som det samstemmende fremgår af de skriftlige indlæg for Domstolen, skal det derudover bemærkes, at den i hovedsagen omhandlede høstede afgrøde af mandariner af Nadorcott-sorten ikke kan anvendes som formeringsmateriale til planter af denne plantesort.

- 21 Under disse omstændigheder skal den forelæggende rets første og andet spørgsmål, som skal behandles samlet, forstås således, at det nærmere bestemt ønskes oplyst, om artikel 13, stk. 2, litra a), og artikel 13, stk. 3, i forordning nr. 2100/94 skal fortolkes således, at aktivitet i form af dyrkning af en beskyttet sort og høst af afgrøderne heraf, der ikke kan anvendes som formeringsmateriale, kræver tilladelse fra indehaveren af den nævnte plantesort, for så vidt som de betingelser, der er fastsat i den nævnte artikels stk. 3, er opfyldt.
- 22 Det skal i denne henseende bemærkes, at der i overensstemmelse med artikel 13, stk. 2, litra a), i forordning nr. 2100/94 kræves tilladelse fra indehaveren af en EF-sortsbeskyttelse til handlinger i form af »produktion eller reproduktion (formering)« med hensyn til »sortsbestanddele« eller »udbytte« af en beskyttet sort.
- 23 Selv om den nævnte bestemmelse henviser såvel til sortsbestanddele som udbytte af den beskyttede sort, som bestemmelsen under ét benævner »materiale«, er den fastsatte beskyttelse for de to kategorier ikke desto mindre forskellig. Forordningens artikel 13, stk. 3, præciserer nemlig, at en sådan tilladelse – for så vidt angår de i denne artikels stk. 2 omhandlede handlinger med hensyn til udbytte – alene er påkrævet, såfremt dette udbytte er tilvejebragt ved ikke-tilladt brug af sortsbestanddele af den beskyttede sort, og forudsat at indehaveren af denne sort ikke har haft rimelig mulighed for at udøve sin rettighed vedrørende sortsbestanddelene af den beskyttede sort. Følgelig er den tilladelse, der i medfør af den nævnte forordnings artikel 13, stk. 2, litra a), kræves fra indehaveren af EF-sortsbeskyttelsen, ikke påkrævet med hensyn til udbytte, når de betingelser, der er fastsat i denne artikels stk. 3, er opfyldt.
- 24 Det skal derfor fastslås, at forordning nr. 2100/94 fastsætter en »primær« beskyttelse, som omfatter produktion eller reproduktion af sortsbestanddelene i overensstemmelse med forordningens artikel 13, stk. 2, litra a). Høstudbyttet er, selv om det ligeledes nævnes i denne bestemmelse, gjort til genstand for en »sekundær« beskyttelse, der er stærkt begrænset af samme artikels stk. 3 (jf. i denne retning dom af 20.10.2011, Greenstar-Kanzi Europe, C-140/10, EU:C:2011:677, præmis 26).
- 25 Med henblik på at fastslå, om og under hvilke betingelser artikel 13, stk. 2, litra a), i forordning nr. 2100/94 finder anvendelse på aktivitet i form af dyrkning af en beskyttet plantesort og høst af afgrøderne af denne sort, der ikke kan anvendes som formeringsmateriale, skal det således undersøges, hvorvidt denne aktivitet kan indebære produktion eller reproduktion af sortsbestanddele eller udbytte af den beskyttede sort.
- 26 I denne henseende må det konstateres, at denne bestemmelse – henset til den almindelige betydning af de i bestemmelsen anvendte begreber »produktion« og »reproduktion« – finder anvendelse på handlinger, hvorved der produceres nye sortsbestanddele eller udbytte.
- 27 Derudover bemærkes, at artikel 5, stk. 3, i forordning nr. 2100/94 definerer begrebet »sortsbestanddele« som hele planter eller plantedele, hvis disse dele er i stand til at producere hele planter.
- 28 I det foreliggende tilfælde kan de afgrøder, der høstes fra træerne af den i hovedsagen omhandlede sort, imidlertid, som det fremgår af denne doms præmis 20, ikke anvendes som formeringsmateriale til planter af denne sort.
- 29 Følgelig kan dyrkning af en sådan beskyttet sort og høsten af afgrøder af planter af denne sort ikke kvalificeres som »produktion eller reproduktion (formering)« af sortsbestanddele som omhandlet i artikel 13, stk. 2, litra a), i forordning nr. 2100/94, men skal anses for at udgøre produktion af udbytte, der alene kræver tilladelse fra indehaveren af EF-sortsbeskyttelsen i henhold til denne bestemmelse, sammenholdt med forordningens artikel 13, stk. 3, for så vidt som udbyttet er tilvejebragt ved ikke-tilladt brug af sortsbestanddele af den beskyttede sort, medmindre denne indehaver har haft rimelig mulighed for at udøve sin rettighed vedrørende de nævnte sortsbestanddele.

- 30 Den betydning, som formeringskapaciteten har for anvendelsen af forordningens artikel 13, stk. 2, litra a), på handlinger i form af produktion eller reproduktion – bortset fra de tilfælde, hvor betingelserne i denne artikels stk. 3 er opfyldt for så vidt angår udbytte – understøttes af den sammenhæng, som denne artikel 13 indgår i.
- 31 Navnlig fremgår det af bestemmelserne i artikel 16 i forordning nr. 2100/94 vedrørende konsumtion af de til EF-sortsbeskyttelsen knyttede rettigheder, at denne beskyttelse ikke omfatter handlinger, der vedrører materiale af den beskyttede sort, når det af indehaveren eller med dennes samtykke er blevet overdraget til andre, medmindre sådanne handlinger bl.a. indebærer videreformering af den pågældende sort uden indehaverens samtykke.
- 32 Hvad angår målene med forordning nr. 2100/94 fremgår det bl.a. af 5., 14., og 20. betragtning til denne forordning, at selv om den af Unionen indførte ordning tilsigter at give en beskyttelse til forældre, der udvikler nye sorter med henblik på i almenhedens interesse at tilskynde til frembringelse og udvikling af nye sorter, må denne beskyttelse ikke gå ud over, hvad der er nødvendigt for at tilskynde til denne aktivitet, idet dette ikke må være til skade for beskyttelsen af samfundsinteresser som sikring af landbrugsproduktionen og forsyningen af markedet med materiale med særlige kendetegn eller undergrave selve målet om at opretholde tilskyndelsen til at fortsætte frembringelsen af forbedrede sorter. Især ifølge en samlet læsning af 17. og 18. betragtning til den nævnte forordning udgør landbrugsproduktionen en samfundsinteresse, der begrundes, at udøvelsen af de til EF-sortsbeskyttelsen knyttede rettigheder er undergivet begrænsninger. Med henblik på at nå dette mål bestemmer artikel 13, stk. 3, i forordning nr. 2100/94, at den beskyttelse, der i henhold til denne artikels stk. 2 gives indehaveren af en EF-sortsbeskyttelse, alene gælder for »udbytte« på visse betingelser.
- 33 Derimod vil den fortolkning, hvorefter artikel 13, stk. 2, i forordning nr. 2100/94 ligeledes – uafhængigt af de i denne artikels stk. 3 fastsatte betingelser – vedrører aktivitet bestående i høst af afgrøder af en beskyttet sort, uden at disse afgrøder kan anvendes med henblik på formering af denne sort, være uforenelig med det nævnte mål, eftersom denne fortolkning vil have den følge, at artikel 13, stk. 3, fuldstændig vil blive frataget sin virkning, og følgelig undergrave den kaskadebeskyttelsesordning, der er fastsat i forordningens artikel 13, stk. 2 og 3.
- 34 Derudover kan den samfundsinteresse, der er knyttet til den i 17. og 18. betragtning til forordning nr. 2100/94 omhandlede sikring af landbrugsproduktionen, potentielt bringes i fare, såfremt de rettigheder, som indehaveren af en EF-sortsbeskyttelse har i henhold til artikel 13, stk. 2, litra a), i forordning nr. 2100/94 – uafhængigt af de i denne artikels stk. 3 fastsatte betingelser – ligeledes omfatter udbytte af den beskyttede sort, der ikke kan anvendes med henblik på formering.
- 35 Den fortolkning, hvorefter den »primære« beskyttelse i henhold til forordningens artikel 13, stk. 2, litra a) – bortset fra de tilfælde, hvor betingelserne i denne artikels stk. 3 er opfyldt for så vidt angår udbytte – er begrænset til sortsbestanddele som formeringsmateriale, understøttes af UPOV-konventionens artikel 14, stk. 1, litra a), der skal tages i betragtning med henblik på fortolkningen af den nævnte forordning i overensstemmelse med 29. betragtning hertil.
- 36 I henhold til konventionens artikel 14, stk. 1, litra a), kræves forædlerens tilladelse til handlinger i form af »produktion« eller »reproduktion« vedrørende »formeringsmateriale af den beskyttede sort«.
- 37 Således som generaladvokaten har anført i punkt 32-35 i forslaget til afgørelse, fremgår det af forarbejderne til UPOV-konventionens artikel 14, stk. 1, litra a), at anvendelsen af formeringsmateriale med henblik på udbytte udtrykkeligt ikke er medtaget i anvendelsesområdet for denne bestemmelse, der fastsætter betingelserne for anvendelsen af den primære beskyttelse, således at den svarer til den primære beskyttelse i artikel 13, stk. 2, i forordning nr. 2100/94.

- 38 Følgelig kan forædleren i henhold til UPOV-konventionens artikel 14, stk. 1, litra a), ikke forbyde anvendelsen af sortsbestanddele alene med henblik på høstudbytte, men alene handlinger, der giver anledning til en reproduktion eller formering af den beskyttede sort.
- 39 Henset til samtlige ovenstående betragtninger skal det første og det andet spørgsmål besvares med, at artikel 13, stk. 2, litra a), og artikel 13, stk. 3, i forordning nr. 2100/94 skal fortolkes således, at aktivitet i form af dyrkning af en beskyttet sort og høst af afgrøderne heraf, der ikke kan anvendes som formeringsmateriale, kræver tilladelse fra indehaveren af EF-sortsbeskyttelsen af den nævnte plantesort, for så vidt som de betingelser, der er fastsat i forordningens artikel 13, stk. 3, er opfyldt.

Det tredje spørgsmål

- 40 Med sit tredje spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 13, stk. 3, i forordning nr. 2100/94 skal fortolkes således, at afgrøderne af en plantesort, der ikke kan anvendes som formeringsmateriale, skal anses for at være tilvejebragt ved en »ikke-tilladt brug af sortsbestanddele« af denne plantesort som omhandlet i denne bestemmelse, når disse sortsbestanddele er blevet formeret og solgt til en landbruger af en skole i perioden fra offentliggørelsen af ansøgningen om den nævnte EF-sortsbeskyttelse og meddelelsen heraf.
- 41 I denne henseende bemærkes for det første, at ikke-tilladt udførelse – efter at EF-sortsbeskyttelsen er meddelt – af de i artikel 13, stk. 2, i forordning nr. 2100/94 omhandlede handlinger med hensyn til den plantesort, der er genstand for denne beskyttelse, udgør en »ikke-tilladt brug« som omhandlet i artikel 13, stk. 3, i forordning nr. 2100/94. I overensstemmelse med den nævnte forordnings artikel 94, stk. 1, litra a), kan denne indehaver af enhver, der under disse omstændigheder foretager en af disse handlinger, kræve, at krænkelsen bringes til ophør, eller at der betales en rimelig godtgørelse, eller begge dele.
- 42 Hvad for det andet angår perioden inden meddelelsen af denne beskyttelse kan den nævnte indehaver i overensstemmelse med artikel 95 i forordning nr. 2100/94 kræve en rimelig godtgørelse af enhver, der i perioden fra offentliggørelsen af ansøgningen om EF-sortsbeskyttelse og meddelelsen heraf har foretaget en handling, som efter denne periode ville være forbudt som følge af en sådan beskyttelse.
- 43 Det må lægges til grund, at for så vidt som forordningens artikel 95 alene omhandler indehaveren af EF-sortsbeskyttelsen af en plantesorts mulighed for at gøre krav på en rimelig godtgørelse, giver denne bestemmelse ikke vedkommende andre rettigheder, såsom bl.a. retten til at tillade eller forbyde anvendelsen af sortsbestanddele af denne plantesort i den i artikel 95 omhandlede periode. Denne beskyttelsesordning adskiller sig således fra ordningen om forudgående tilladelse, der gælder, når de i artikel 13, stk. 2, i forordning nr. 2100/94 omhandlede handlinger foretages efter meddelelsen af EF-sortsbeskyttelsen.
- 44 Heraf følger det, at indehaveren af EF-sortsbeskyttelsen for så vidt angår den i artikel 95 i forordning nr. 2100/94 omhandlede beskyttelsesperiode ikke kan forbyde, at en af de i artikel 13, stk. 2, i forordning nr. 2100/94 omhandlede handlinger foretages, fordi han ikke har givet samtykke, således at udførelsen af disse handlinger ikke udgør en »ikke-tilladt brug« som omhandlet i den nævnte forordnings artikel 13, stk. 3.
- 45 I det foreliggende tilfælde følger det af det ovenstående, at for så vidt som formeringen og salget af stiklingerne af den i hovedsagen omhandlede beskyttede plantesort til Adolfo Juan Martínez Sanchís blev foretaget i løbet af den i artikel 95 i forordning nr. 2100/94 omhandlede periode, kan disse handlinger ikke anses for at udgøre en sådan ikke-tilladt brug.

- 46 Således skal afgrøderne af disse stiklinger ikke anses for at være tilvejebragt ved ikke-tilladt brug som omhandlet i forordningens artikel 13, stk. 3, selv om disse afgrøder er høstet efter meddelelsen af EF-sortsbeskyttelsen. Som det fremgår af svaret på det første og det andet spørgsmål, udgør dyrkning af sortsbestanddele af en plantesort og høst af afgrøderne heraf, der ikke kan anvendes som formeringsmateriale, nemlig ikke en handling i form af produktion eller reproduktion af sortsbestanddele som omhandlet i artikel 13, stk. 2, litra a), i forordning nr. 2100/94.
- 47 Hvad angår de stiklinger af den beskyttede plantesort, der er blevet formeret og solgt til Adolfo Juan Martínez Sanchís af en planteskole efter meddelelsen af EF-sortsbeskyttelsen, må det bemærkes, at såvel formeringen af disse stiklinger som salget heraf kan udgøre en sådan ikke-tilladt brug, idet udbud til salg og salg eller anden form for markedsføring af afgrøderne af en beskyttet sort i henhold til artikel 13, stk. 2, litra c) og d), i forordning nr. 2100/94 er betinget af indehaveren af EF-sortsbeskyttelsens forudgående samtykke.
- 48 Under disse omstændigheder kan de afgrøder af stiklingerne af den i forudgående præmis omhandlede beskyttede plantesort, som Adolfo Juan Martínez Sanchís har høstet, anses for at være tilvejebragt ved ikke-tilladt brug af sortsbestanddele af en beskyttet sort som omhandlet i artikel 13, stk. 3, i forordning nr. 2100/94.
- 49 Det skal herefter fastslås, at det med henblik på anvendelsen af sidstnævnte bestemmelse desuden kræves, at indehaveren ikke har haft rimelig mulighed for at udøve sin rettighed vedrørende den i hovedsagen omhandlede plantesort over for den planteskole, der udførte formeringen og salget af sortsbestanddelene.
- 50 Idet forelæggelsesafgørelsen ikke indeholder nogen konkrete angivelser hvad angår denne sidstnævnte betingelse, der er fastsat i artikel 13, stk. 3, i forordning nr. 2100/94, tilkommer det under alle omstændigheder den forelæggende ret at foretage de nødvendige efterprøvelser i denne forbindelse.
- 51 Henset til ovenstående betragtninger skal det tredje spørgsmål besvares med, at artikel 13, stk. 3, i forordning nr. 2100/94 skal fortolkes således, at afgrøderne af en plantesort, der ikke kan anvendes som formeringsmateriale, ikke skal anses for at være tilvejebragt ved en »ikke-tilladt brug af sortsbestanddele« af denne plantesort som omhandlet i denne bestemmelse, når disse sortsbestanddele er blevet formeret og solgt til en landbruger af en planteskole i perioden fra offentliggørelsen af ansøgningen om EF-sortsbeskyttelse af den nævnte plantesort og meddelelsen heraf. Såfremt de nævnte sortsbestanddele efter meddelelsen af denne beskyttelse er blevet formeret og solgt uden samtykke fra indehaveren af denne beskyttelse, kan sidstnævnte gøre den rettighed gældende, der er tillagt denne i forordningens artikel 13, stk. 2, litra a), og stk. 3, for så vidt angår de nævnte afgrøder, medmindre indehaveren har haft rimelig mulighed for at udøve sin rettighed vedrørende de samme sortsbestanddele.

Sagsomkostninger

- 52 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagsomkostningerne. Bortset fra de nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Syvende Afdeling) for ret:

- 1) Artikel 13, stk. 2, litra a), og artikel 13, stk. 3, i Rådets forordning (EF) nr. 2100/94 af 27. juli 1994 om EF-sortsbeskyttelse skal fortolkes således, at aktivitet i form af dyrkning af en beskyttet sort og høst af afgrøderne heraf, der ikke kan anvendes som formeringsmateriale, kræver tilladelse fra indehaveren af EF-sortsbeskyttelsen af den nævnte plantesort, for så vidt som de betingelser, der er fastsat i forordningens artikel 13, stk. 3, er opfyldt.
- 2) Artikel 13, stk. 3, i forordning nr. 2100/94 skal fortolkes således, at afgrøderne af en plantesort, der ikke kan anvendes som formeringsmateriale, ikke skal anses for at være tilvejebragt ved en »ikke-tilladt brug af sortsbestanddele« af denne plantesort som omhandlet i denne bestemmelse, når disse sortsbestanddele er blevet formeret og solgt til en landbruger af en planteskole i perioden fra offentliggørelsen af ansøgningen om EF-sortsbeskyttelse af den nævnte plantesort og meddelelsen heraf. Såfremt de nævnte sortsbestanddele efter meddelelsen af denne beskyttelse er blevet formeret og solgt uden samtykke fra indehaveren af denne beskyttelse, kan sidstnævnte gøre den rettighed gældende, der er tillagt denne i forordningens artikel 13, stk. 2, litra a), og artikel 13, stk. 3, for så vidt angår de nævnte afgrøder, medmindre indehaveren har haft rimelig mulighed for at udøve sin rettighed vedrørende de samme sortsbestanddele.

Underskrifter